

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

12. De laudatione Funebri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

eademque est cum nuptiali oratione, nisi quod differt tantum tempore, quia perfectis nuptiis hæc recitatur: in reliquis tamen prædictæ orationi penitus respondere videtur, & post nuptias, veluti Hymenæorum loco canitur. Sunt igitur etiam apud Sappho huius formæ dicendi exempla, cum oðæ epithalamij inscriptionem habeant. Verum quia carminis, & solutæ orationis non eadem tractatio, sed lóge dispar, & diuersa ratio, quoniam sicuti metris, ita etiam mentis notione, & sententijs hæc differunt: hoc pacto hanc itidem orationem cõmodè tractari posse cõseco, si in exordio statim hoc significaueris, alios quidem hymenæum canere consueuisse, nos verò Hymenæi loco orationem habere, non tibijs, aut citharis, neque ædepol aliquo eiusmodi cantu, sed eorum laudibus, & hymnis, qui patrimonio copulantur.

Post hæc deinceps adducendum erit, quod hominibus existentibus nuptiæ sunt admodum necessariae. Ex his enim vniuersa humani generis conseruatio, propagatioque dependet; & quæcunque alia bona ad nuptias pertinent oratione persequeris.

Deuenies postea ad personas, quæ ad nuptias conuenere, in eisque versantur, & quænam hæc sint, explicabis.

In quo sane de ipsarum genere, de educatione, de corporum pulchritudine, de ætate, quot fortunæ bona habeant, & quodnam earum studium, officiumque sit, differendum erit. Eas præterea diligentiam, vti matrimonium, atque cõiunctio efficeretur, adhibuisse: & quo animo sint nuptiarum causa familiares, itemque alieni, & ciuitas ipsa publicæ, Et matrimonium planè omnibus curæ esse, ab omnibusque summo studio coli: & nuptias cuiuspiam frequenti virorum, mulierumque conuentui, & calendarum celebrationi, & ciuitatis solemnæ festo similes existere.

Quemadmodum autem in nuptialibus, post reliqua illud inspicere dignum putamus, vti si ex eadem patria, si ex eodem genere: ita in his quoque eiusmodi orationis partem nõ minimi faciendam esse duces.

Post laudes verò, & laudationes cohortatio quædam nuptias celebrantibus accedat ad mutuam inter se studium exercendum, ac ad vnum, idemque sentiendum.

Eo maxime autem, quod plurima bona ex huiusmodi cõcordia, & amore, necessario cõtingant, ab vniuersali materia, ad singularè,

propriamque orationem trahes: videlicet, quod concordia omnibus hominibus est bonorũ dux, quod ab ea omnibus maxima commoda proueniunt, incredibiles utilitates proficiuntur, & potissimè matrimonio coniunctis.

Ad quod comprobandum, si a celebri vltu non abhorreere volueris, illud Homeri scitè dictum tibi adducendum erit, nullum maius bonum quam dum vir, & vxor concordet, & idem sentientes, ædes habitent: Quanto ob eam rem inimici dolore, quantaque amici voluptate afficiantur.

Postremo precibus vteris, vt quam primũ liberi procreentur, ac in lucem edantur; quorum nuptias inspicere, Hymenæum canere, & eiusmodi orationũ cõficiendarũ materiam, occasionemque; rursus habere valeamus.

De laudatione funebri.

CAPVT XII.

Antiquum est orationis genus laudationis funebri, de cuius ritus origine, extat elegans dissertatio apud Dionyuum Halicarnassensem.

Vtrum (inquit) Valerius, primus hunc morem apud Romanos instituerit, an institutum à Regibus sequutus fuerit, certo affirmare non possum.

Quod tamen hoc sit Romanorum verus inuentum, in funere illustrium virorum, virtutes eorum laudari, neque à Græcis primum institutum fuerit, ex communis historię scriptis didici, quæ tam vetustissimi poetæ, quæ celeberrimi historici prodiderunt.

Nam certamina quidem funebria in honorem clarorum virorum gymnica, & equestria, à necessarijs facta tradunt, vt ab Achille in Patrocli, & multò ante ab Hercule, in Pelopis funere.

Hos tamen publicè laudatos nulli prodiderunt, præter Athenienses tragicos, qui civitati suæ assentantes, Theseo Argiuos sepelienti hoc quoque fabulosè attribuerunt. Sero enim Athenienses legitimis funeris ritibus hanc laudationem funebrem reddiderunt, siue ab alijs qui ad Artemisium, & Salamina, & Plataas pro patria occubuerant, initium duxerint, siue etiam a rebus gestis in campis

Mar-

Orationis funebri orsus. Vide superius laudationem per personam. Oratio funebri orsus antequam.

Oratio funebri orsus.

Epi-

Marathonijs: sed ea quoque, quae in campis Marathonijs sunt gesta, sexdecim annis Bruti funere sunt posteriora, si modò ab his primis laudes in defunctos coepta sunt dici.

Sed si quis missa facta hac quaestione, quanam primi laudes funebres instituerint, examinare, aut scire voluerit, apud viros mos iste melius se habeat, longè prudentius hunc apud hos, quam apud illos constitutum reperiet: Quia Athenienses videntur eorum causa, qui in bello casti sepulturae mandantur, orationes funebres instituisse, ex vna tantum virtute, quae in ipsa morte apparuerit, etiamsi quis ceteris in rebus fuerit nequior, existimantes viros bonos indicandos. At Romani omnibus viris claris, siue eorum ductu, auspiciisque bella fuissent confecta, siue in Reip. administratione, & gubernatione, prudentia dedissent consilia, & praecleara edidissent facinora, hunc honorem haberi statuerunt, & non solum ijs, qui in bello cecidissent, sed etiam alijs, quemcumque illi finem vitae sortiti fuissent: existimantes ob virtutes totius vitae aetate, non solum autem ob gloriosum obitum viris bonis laudes deberi. Haec de origine funebri laudationis.

Extant funebres orationes Gregorij Nazianz. in Basilium, in patrem, & sororem. Aristidis, in Eteoneum. Gregorij Nysseni, in Placidia, & Pulcheriam. Ambrosij, in Theodosium, &c.

Quod verò ad modum attinet, quem idem Dionysius tractat in technicis, ad eadem capita laudationis refertur, quae superius sunt declarata. Addit verò inluper aliquid de mortis genere, & circumstantijs, tum luget, & deplorat, tum lachrymas abstergit, & consolatur, quod plenissime ab Aristide, in funebri laudatione Eteonei praestitum est. Nam post narratas eius virtutes, exclamat suo more ὡ κταλοι μὲν ὀφθαλμοὶ καὶ κεφαλαί μὲν οὖν ἀπαντα ἢ ἢ χρόνον. κεφαλὴ γὰρ πρῶτον χαρμῆσάν τε, ὅν ἐν κόνει, &c. quae suo loco redemus.

Mox inducit Deos e machina consolantes, πᾶσι τοῖς καὶ ἄνθρωποι, Silete homines, nec enim miser est puer, aut vir potius, nec miseratione prosequendus. hinc. quod institit: & similia, quae supra panegyrum sortitur. λόγος ἰδιόγραφος.

Ad hoc genus pertinent epitaphia, quae sunt

laudationes, & lamentationes vno verbo comprehense, vt;

Aniciae Phaltoniae Probae Consulis uxori, Consulis filiae, Consulum matri, Anicius Probinus V. C. Quaestor, candidatus, deinceps matris officijs dedicauit. Et,

Vide. Brissot. in formulis.

Patens infelicissimus afflictus praeposuitate naturae, filium hoc tumulo condidit, quem importuna mors ademit, praeripuitque senij baculum, cui iam defessa aetas adnitens, per breues annos suos alleuabat, nunc autem mors adsequitur, quam tristes lachrymae deseruerunt.

De gratiarum actione.

CAPVT XIII.

VT in humana Societate, vel habenda, vel referenda gratiae officium est omnino necessarium, sic neque ratio, vt in Rhetoricis praetermittenda est: tota autem ferme ex istis locis decurrit. Quale sit beneficium, quam amplum, quam utile, quam expectandum, a quo datum fuerit, a Rege, Principe, duce, viro denique spectabili? Cui concessum? vni, an pluribus? an claro, & nobili, an abiecto, humili, immerito, vel non tam cumulata mensura promerito, quod saepius profertur modestiae causa, qui gratias agant. Quo titulo datum? & tractatur saepe per extenuationem meritorum, & amplitudinem beneficij. Quando vel citò, vt amantius; vel tardè, vt consideratius; vel inter maxima negotia largientis, & angustias recipientis, vt carius. Quomodo? candido, & profuso animo, verbis expressis, onere nullo accipientis, commoditate maxima. Vbi? quo loco, publice, an priuato? qua corona spectante, qua luce, qua frequentia hominum, & similia.

Capita gratiarum actionis.

Beneficium vt laudatur.

Partes autem ferme sunt exordium, vel propositio rei, expositio, & exaggeratio beneficij, repromissio benevolentiae, studij, amoris, obseruantiae, &c. quae facile est in Aufonij diserta sane gratiarum actione, atque in ipsius Ciceronis orationibus, pro M. Marcello, & post reditum in Senatu, & ad Quir. agnoscere. Aufon. aperte incipit.

Exordium

Ago tibi gratias, Imperator Auguste, si possem, etiam referrem: sed nec tua fortuna delude-

Orationis funebres

Epitaphia